

Handen en voeten

Aan de in 1841 vergrote en bijna volledig vernieuwde St. Lambertuskerk ontbrak maar één ding en dat was een groot kerkorgel. Dat orgel kwam er pas in 1851, dankzij een particuliere schenking van 12000 francs. Het naar de maker genoemde Clerinx-orgel siert de kerk nog altijd en is het welluidende middelpunt van de jaarlijkse orgelconcerten van de Stichting Orgelkring Nederweert.

Over de geschiedenis van het Clerinxorgel is al veel gepubliceerd. Dit in schril contrast met het vroegere orgel, waarover maar weinig bekend is. In 1654 had Nederweert in de persoon van Guiliam Jacquet een schoolmeester die ook koster en organist was; er moet dus toen al een orgel zijn geweest. Waarschijnlijk ging dat orgel, net als de rest van de inventaris en het meubilair, verloren bij de verwoestende kerkbrand in 1659. Het had heel wat voeten in de aarde voordat er een nieuw orgel kwam. Hendrick Deenkens, die in 1698 een doopvont aan de kerk schonk, doneerde in 1715 een som geld voor de aanschaf van een orgel. Waarschijnlijk werd het orgel nog hetzelfde jaar gerealiseerd. De maker was Johann Jakob Brammers (1668-1729) uit Kornelimünster bij Aken. Hij was actief als orgelbouwer tussen 1701 en 1728 en werkte later nauw samen met zijn schoonzoon Laurent Gilman. Het orgelbouwersduo kreeg grote bekendheid in het huidige Nederlands-Belgisch-Duitse grensgebied. Het Nederweerder orgel viel blijkbaar in de smaak. Toen in 1716 in Peer (B) een nieuw orgel werd besteld bij Brammers, werd gespecificeerd dat het vervaardigd moest worden naar het voorbeeld van het orgel van Nederweert. Een jaar later mochten Brammers en Gilman ook een orgel leveren voor het penitentenklooster in Weert.

De kwaliteit van het Nederweerder orgel moet echter te wensen over hebben gelaten. Al in 1737 waren er mankementen en moest Laurent Gilman (Brammers was inmiddels overleden) erbij gehaald worden. Het kerkbestuur betaalde aan Laurent ('Meester Lorangh' werd hij in Nederweert genoemd) een bedrag van 6 gulden voor de reparaties

Het Clerinxorgel in de St. Lambertuskerk.

Foto: Alfons Bruekers.

dus heel veel had dat niet om het lijf. Helaas bleef het sukkelen met het nieuwe orgel. Zo erg zelfs, dat de plaatselijke orgelbouwer Jan Beerens het 'vervallen en ondtstelden orgel' in opdracht van het kerkbestuur in 1767 grondig moest restaureren. Die deed dat zó goed dat een aangezochte expert, niemand minder dan de organist van de vorstelijke abdij van Thorn, in een getuigschrift bevestigde dat Beerens de oorspronkelijke kwaliteit van het orgel van Meester Brammers ruimschoots had overtroffen.

In 1851 kreeg Nederweert haar nieuwe Clerinxorgel. Een jaar later deed men het oude orgel inclusief gebeeldhouwd front, pijpenbundsels en handen- en voetenklavier van de hand. Het werd overgedaan aan de St. Nicolaaskerk in Broekhuizenvorst. Nog geen tien jaar later werd het daar door brand zwaar beschadigd en in 1934 vervangen door een modern exemplaar. Ook het Brammers-orgel van Peer, dat naar Nederweerts voorbeeld was gebouwd, had niet het eeuwige leven. Het werd in 1846 vervangen door (eveneens) een Clerinx-orgel, een 'zusje' van dat van Nederweert.

Alfons Bruekers